

Vänsterpartiet 2022-11-13

Höj elpriskompensationen för de hushåll och företag som drabbats

Regeringen och SDs förslag: Pengar till de som inte behöver det, på bekostnad av de som behöver

Regeringens elprisstöd till hushåll och företag har en fördelning som både är orimlig och ologisk. Regeringen planerar att betala tillbaka 55 miljarder till hushåll och företag för perioden oktober 2021 till september 2022. Detta utifrån EUs rekommendation om att staten bör stödja de hushåll som pressas av de höga elräkningarna. Konstruktionen uppfyller dock inte denna rekommendation, utan blir i hög utsträckning en subvention till redan mycket lönsamma företag eller välbeställda hushåll.

Det förslag som regeringen gått fram med innebär att alla elavtal, hushåll som företag, får i praktiken ett pristak på 75 öre. Staten betalar mellanskillnaden mellan 75 öre och det medelpris som gällt i elprisområdet. Det betyder att södra Sverige får elkunderna 79 öre pre kilowatt de förbrukat och i mellersta Sverige får de 50 öre. I norra Sverige får man ingenting då medelpriset varit lägre än 75 öre. Med detta förslag finns tre fundamentala och förödande problem.

Regeringen och Sd ger stöd till företag som redan låtit hushållen betala

För det första behandlar man hushåll och företag likadant. Det är orimligt. Många företag kan skicka vidare kostnaden för elräkningen till hushållen genom att höja priserna. Det är också det som skett och lett till den kraftigt ökade inflationen, till exempel att mataffärer höjt priset på maten. Som både Riksbanken och Konjunkturinstitutet konstaterar är näringslivets lönsamhet över det normala och näringslivet förefaller inte bara ha skickat över kostnaden för elräkningen till hushållen, utan även lagt på ett ökat vinstpåslag. Kort sagt betalar hushållen både sin egen elräkning och stora delar av näringslivets. Att ge pengar till ICA, vars elräkning hushållen redan betalt i form av högre matpriser, kommer bara öka att det redan goda vinstläget och saknar helt ekonomisk rimlighet. Majoriteten av regeringens 55 miljarder, sannolikt runt 30 miljarder, kommer att gå till detta absurda slöseri med statliga medel.

Regeringen och Sd ger stöd till mångmiljonärer som knappast behöver det

För det andra kan inte mångmiljonärer som äger flera hus beskrivas som utsatta hushåll. I Dagens Industri ondgjorde sig finansmannen Gabriel Urwitz över att elkostnaden för hans tre fritidshus i södra Sverige skenat. Mellan 2020 och 2021 hade hans elkostnad för fjärde kvartalet stigit från 8000 kronor till 28 000 kronor. Med

regeringens förslag kommer han få cirka 42 000 kronor/år bara för sina fritidshus. I samma område skulle en lyxvilla med hög konsumtion få drygt 30 000 kronor/år, en normalvilla 16 000 kronor/år och en hyreslägenhet knappt 2 000 kronor/år. Kort sagt, regeringens stöd ger absolut mest kommer till de som faktiskt inte behöver stödet, vilket gör att det blir för lite över till de vanliga hushåll som har riktiga behov.

Regeringen och Sd:s stöd ger för lite till hushållen

För det tredje, i praktiken utlovar regeringens stöd att hushållen ”bara” ska betala vad som motsvarar en dubbelt så hög elräkning jämfört med normalt. Sett till en tioårsperiod innan krisen låg ett normalpris på hälften av pristaket på 75 öre. Den högsta nivån var kortvarigt 59 öre och normalt runt drygt 35 öre kilowatten. Så vad förslaget utlovar är företagen ska få betalt för elräkning de skickat vidare till hushållen och hushållen får hålla tillgodo med 100 procent inflation på sina elräkningar. Till detta kommer att regeringens förslag helt exkluderar elprisområde 1 och 2. De som bor i norra Sverige får alltså ingenting alls.

Sammantaget är Sverigedemokraterna och regeringens förslag helt orimligt. Eftersom så stora delar av stödet går till de som inte behöver det, får vanliga hushåll och företag med behov alldeles för lite. Detta går att rätta till.

Vänsterpartiets förslag

För att få ned elpriserna framåt krävs att vi tar tillbaka kontrollen över den misslyckade elmarknaden. Vänsterpartiets förslag om Sverigepriser är den naturliga lösningen: att hindra kontinentens höga elpriser att smitta av sig här. Men det är just en lösning framåt. För de som redan har drabbats av de höga elpriserna behövs också en kompensation för den tid som varit. Vänsterpartiet vill därför också ha en elpriskompensation, men föreslår att regeringens förslag förändras på tre områden:

1. Prioritera de företag som faktiskt behöver stödet

Många företag har kunnat vältra över den ökade elkostnaden på kunderna. Men det gäller inte alla företag. De företag som inte har kunnat göra det har ofta fått allvarliga problem, som i förlängningen hotar sysselsättningen. Det är framför allt mindre företag som är priskänsliga och riktar sig till hemmamarknaden, såsom restauranger, bagerier, m.fl. Där finns all anledning att ha ett stöd som liknar hushållens och som betalas ut direkt. Dessa företag är ofta mindre med under 25 anställda.

För större företag bör det däremot införas ett ansökningsförfarande där de ska kunna visa att de högre elpriserna lett till problem med lönsamhet och hotar sysselsättningen, d.v.s. att de inte bara skickade vidare räkningen till hushållen. Vår bedömning är att få större företag kommer att vara berättigade till stöd givet det ovanligt höga lönsamhet som näringslivet i sin helhet uppvisar, men de som har behov av stöd ska alltså kunna få det.

2. Prioritera vanliga hushåll, inte de mycket välbeställda

Det är orimligt att staten betalar miljardärens elräkning och dessutom för alla deras olika sommar- och vinterhus. Det bör därför finnas en maxförbrukning per hushåll, efter vilken inget stöd lämnas. Den kan förslagsvis läggas vid en större villas normalförbrukning på 25 000 kWh/år. Vidare bör stödet, i enlighet med EU:s

intentioner, inte gå till mycket välbeställda hushåll. De 20 procent av hushållen med högst inkomster bör därför inte få stöd, även om en viss avtrappning av stödet måste ske för att undvika tröskeeffekter.

3. *Höj stödet*

Regeringens stöd ger för lite till vanliga hushåll. Eftersom hushållen inte bara betalat sin egen elräkning, utan i många fall också företagens, är det otillräckligt att lova att elräkningen ”bara” ska fördubblas. I vårt förslag kommer hushållen istället att bara betala en normal elräkning. Det ska inte vara något påhittat referenspris på 75 öre, utan det medelpris som gällt de senaste tio åren i respektive el område. Stödet ska gälla hela Sverige på samma villkor, så att hushållen ska betala sin vanliga elräkning, givet vilket elprisområde man tillhör.

Skillnaden mellan regeringens förslag och Vänsterpartiets blir att en villa som förbrukar takgränsen på 25 000 kWh i södra Sverige får cirka 20 000 kronor/år med regeringens förslag, medan med vårt förslag kommer de få cirka 30 000 kronor/år. I norra Sverige kommer det utgå samma stöd, men på lägre nivå, då skillnaden är mindre mellan normalpris och krisens marknadspris.

Inte dyrare

Vänsterpartiets förslag ger mer till vanliga hushåll men är inte dyrare än förslaget från regeringen – tvärtom. På totalen kommer det framför allt ske en omfördelning av elstödet, det vill säga en betydligt större andel kommer gå till hushåll som faktiskt stått för kostnaden när elpriserna skenat. Trots vår kraftiga höjning av stödet till hushållen är det dock sannolikt att vårt förslag, som är mer i linje med EU:s intentioner samt mer ekonomiskt rationellt och rättvist, sannolikt kommer kosta betydligt mindre än regeringens förslag. Regeringens förslag är inte i huvudsak inte ett elstöd, utan dolda subventioner till ett redan mycket lönsamt näringsliv.

